

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Uppstaig i Kräklingbo och Gammelgarns socknar, Gotlands kommun

Uppgifter om naturreservatet

<i>Namn</i>	Uppstaig
<i>Kommun</i>	Gotland
<i>Socknar</i>	Kräklingbo och Gammelgarn
<i>Läge</i>	Ca 10 km OSO Kräklingbo kyrka och ca 6 km V Katthammarsvik, omedelbart norr om länsväg 631
<i>Kartblad</i>	Ekonomiska kartbladen 069 45 (06J 4F) Trosings och 069 46 (06J 4g) Katthammarsvik
<i>Gräns</i>	Ytterkanten av den heldragna linjen på bifogad karta, bilaga 1
<i>Area</i>	148 hektar
<i>Fastigheter</i>	I Kräklingbo socken: Tjängvide 1:17 (40,2 ha) I Gammelgarns socken: Haugstajns 1:12 (del av; 92,3 ha) Haugstajns 1:16 (del av; 15,5 ha)
<i>Markägare</i>	Fastigheterna <i>Tjängvide 1:17</i> och <i>Haugstajns 1:12</i> ägs av staten genom Naturvårdsverket. Fastigheten <i>Haugstajns 1:16</i> ägs av Eva Frölander, Haugstajns, Gammelgarn, och Thomas Frölander, Signalgatan 12, Visby.
<i>Naturvårdsförvaltare</i>	Länsstyrelsen i Gotlands län

1995-09-27

231-1177-94

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822), att av-sätta det på bifogade karta, bilaga 1, avgränsade området som naturreservat.

Syftet med reservatet är att bevara ett delvis urskogsartat skogsområde med värdefull flora och fauna i dess naturliga tillstånd.

För området skall gälla de föreskrifter enligt 8-10 §§ naturvårdslagen och 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) som anges nedan.

A Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten för markägare och andra sakägare att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 gräva, schakta, utfylla, spränga eller på annat sätt skada mark eller block,
- 2 dika eller dämna,
- 3 uppföra byggnad eller annan anläggning,
- 4 dra fram mark- eller luftledning,
- 5 anlägga väg eller stig,
- 6 *på av staten ägd mark* avverka eller på annat sätt skada levande eller dött träd eller buske,
- 7 *på privatägd mark* avverka, upparbeta eller bortföra dött träd eller att avverka skog på ett sätt som påtagligt minskar skogens storm-skyddande egenskaper och därmed ökar risken för stormfällning av träd på den av staten ägda marken,
- 8 tillföra växtnäringsämne eller använda kemiskt bekämpningsmedel,
- 9 anordna upplag.

Utan hinder av ovanstående förbud får naturvårdsförvaltaren vidta de skötselåtgärder som anges i bifogade skötselplan.

1995-09-27

231-1177-94

B Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare liksom innehavare av särskild rätt till mark förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

- 1 Anordningar för utmärkning av och information om reservatet.

C Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad *allmänheten* har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 föra motordrivet fordon eller cykla utanför de vägar och parkeringsplatser som markerats på bifogad karta, bilaga 2,
- 2 bryta kvistar eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar,
- 3 plocka eller gräva upp växter,
- 4 avsiktligt skada, döda eller samla in djur,
- 5 göra upp eld.

D Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet m m

- 1 Länsstyrelsen fastställer de anvisningar om naturvårdsförvaltningen m m som framgår av bifogad skötselplan, bilaga 3.
- 2 Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar (SNV:s handbok "Skyltar i naturskyddade områden", avsnitt 5).
- 3 Naturvårdsförvaltare skall vara Länsstyrelsen i Gotlands län.

1995-09-27

231-1177-94

Grund för beslutet

Områdets betydelse

Skogsområdet närmast norr om Hällträsk utgör ett av länets fyra värdefullaste urskogsområden enligt Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens urskogsinventering 1982 och utgör också område av riksintresse för naturvården (område I 4) enligt 2 kap 6 § 2 st naturresurslagen (1987:12) enligt beslut av Statens naturvårdsverk den 21 december 1987.

I Gotlands kommuns fördjupade översiktsplan för Östergarnslandet (antagen 1995-02-13) har hela området betecknats som jordbruksmark, medan en mindre del av området utanför riksintresseområdet har markerats som värdefull natur.

Den gamla skogen utgör en värdefull livsmiljö för bl a flera ovanliga arter fladdermöss, fåglar, insekter, lavar och svampar.

Redogörelse för ärendet

År 1973 köpte Naturvårdsverket fastigheten Haugstajns 1:12.

År 1979 överfördes den norra delen av fastigheten Tjängvide 1:17 från Domänfonden till Naturvårdsfonden. Skiftet hade då varit domänreservat sedan 1937.

År 1990 förvärvade Naturvårdsverket den södra delen av fastigheten Tjängvide 1:17, som tidigare ingick i fastigheten Ängmans 3:1, genom markbyte.

År 1992 köpte Naturvårdsverket den del av fastigheten Haugstajns 1:25 som ingår i reservatet. (Skiftet numera överfört till fastigheten Haugstajns 1:12.)

År 1993 förvärvade Naturvårdsverket den del av fastigheten Haugstajns 1:19 som ingår i reservatet genom markbyte. (Skiftet numera överfört till fastigheten Haugstajns 1:12.)

Förslag till beslut om bildande av naturreservat samt skötselplan för reservatet har utarbetats av Länsstyrelsens naturvårdsenhet under våren och sommaren 1994.

Ett förslag till bildande av naturreservat sändes i mitten av augusti 1994 ut till berörda fastighetsägare.

1995-09-27

231-1177-94

Beskrivning av området

Landarealens fördelning på naturtyper

Barrskog: 103 hektar

Myr: 16,5 hektar

Substratdominerad mark (hällmark): 26,5 hektar

Åker: 2 hektar

Geologi

I den norra delen av reservatet täcks berggrunden av ett tämligen djupt lager av grus och sand. Jordtäckets tjocklek avtar dock mot söder, och i den södra delen av reservatet, på fastigheterna Haugstajns 1:12 och 1:25, finns flera områden med hällmark på lagrad kalksten. Även här finns dock gott om långsträckta ryggar av sand.

Genom reservatet rinner en bäck, som har sitt ursprung i Gränbymyr i Gammelgarn. Efter att ha passerat Hällträsk rinner bäcken ut i Ängmansviken.

Växtlighet

Närmare 3/4 av reservatet upptas av barrskog. Norr om Hällträsk, inom det tidigare domänreservatet, domineras skogen av gran med ett visst inslag av tall. Åtskilliga träd — både granar och tallar — har uppnått en ålder på 250-300 år och höjder på över 20 m. Det finns också gott om torrträd och s k lågor, d v s trädstammar som har fällts av vinden och sedan fått ligga kvar och multna.

Inne i skogen domineras fält- och bottenskiktet av olika arter skogsmossor, ris som blåbär, lingon och ljung samt örter som vitsippa, blåsippa, stenbär, ekorrbär, linnéa och skogsstjärna. Här och var finns täta bestånd av örnbräken. Även orkidén vit skogslilja är vanlig här. Revlumner förekommer på flera ställen.

Själva Hällträsk är bevuxen med ett glest bestånd av ag och trådstarr. Längs kanterna växer rikligt med pors, men lågstarrlagg saknas. I anslutning till de nordvästra och den nordöstra delarna av träsket finns områden med gransumpskog.

Söder om Hällträsk domineras skogen av tall (i genomsnitt ca 70-80 %), men framför allt på sandryggarna är inslaget av gran betydande. Som nämnts ovan är jordtäcket inom den här delen av reservatet genomgående

1995-09-27

231-1177-94

tunnare, och tallskogen har bitvis karaktären av kalkhälltallskog. Huvudelen av skogen har en ålder av över 100 år, men på den västra delen av fastigheten Haugstajns 1:19 har avverkningar företagits under 1960- och 1970-talet (total hyggesareal: ca 4,5 hektar), och här växer nu ungallskog.

Dels i anslutning till den bäck som rinner ned mot Hällträsk, dels ca 400 m österut finns ett par mindre agmyrar.

Inom området har påträffats flera arter hotade, sällsynta eller hänssynskrävande arter mossor och lavar, bl a liten hornflikmossa *Lophozia ascendens*, nålkvastmossa *Dicranum tauricum*, vedtrappmossa *Anastrophyllum hellerianum*, västlig njurlav *Nephroma laevigatum* och ädellav *Megalaria grossa*.

Fågelliv

Den rika tillgången på gamla eller döda och döende träd inom delar av reservatet erbjuder goda boplatser för hålbbyggande fågelarter som talgoxe, svartmes, trädkrypare, stare, skogsduva, större hackspett och spillkråka. Inom området häckar även bl a ormvråk, duvhök och pärluggla.

Övrigt djurliv

Länsstyrelsen lät sommaren 1981 inventera skalbaggsfaunan inom den norra delen av reservatet, norr om Hällträsk. Vid inventeringen påträffades sammanlagt 298 arter skalbaggar (Sörensson 1982). Speciellt intressanta arter som påträffades var kortvingarna *Lordithon pulchellus* och *Microdota glabriculoides*, glansbaggen *Meligethes solidus*, bladbaggen *Longitarsus longiseta* samt vivlarna *Bagous curtus* och *Lepyrus glabratus*, vilka samtliga av Naturvårdsverket angetts som sällsynta eller hänssynskrävande.

Fornminnen m m

Inom reservatsområdet finns flera kända fornlämningar. Nordost om åkern ligger ett ca 150 x 60 m stort gravfält med ett drygt 50-tal mer eller mindre runda stensättningar, fyra rösen, två resta stenar och en domarring.

Den nordöstra delen av reservatsområdet, mot SV t o m Hällträsk, har troligen ingått i en vikingatida hamn- och handelsplats.

1995-09-27

231-1177-94

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet (se bilaga 4).

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Thorsten Andersson, ordförande, samt ledamöterna Torsten Andersson, Solveig Artsman, Eric Carlsson, Hans Klintbom, Kjell Krafft, Sonia Landin, Björn Larsson, Harriet Lihnell, Hans af Petersens, Lennart Petersson och Ingibjörg Sigurdsdottir samt tjänstgörande suppleanterna Yngve Friberg, Christina Eriksson och Björn Jansson.

I handläggningen av ärendet har även förste länsassessorn Nils Strehlenert, byrådirektören Stellan Hedgren och naturvårdsdirektören Per Hansson deltagit. Per Hansson föredrog ärendet.

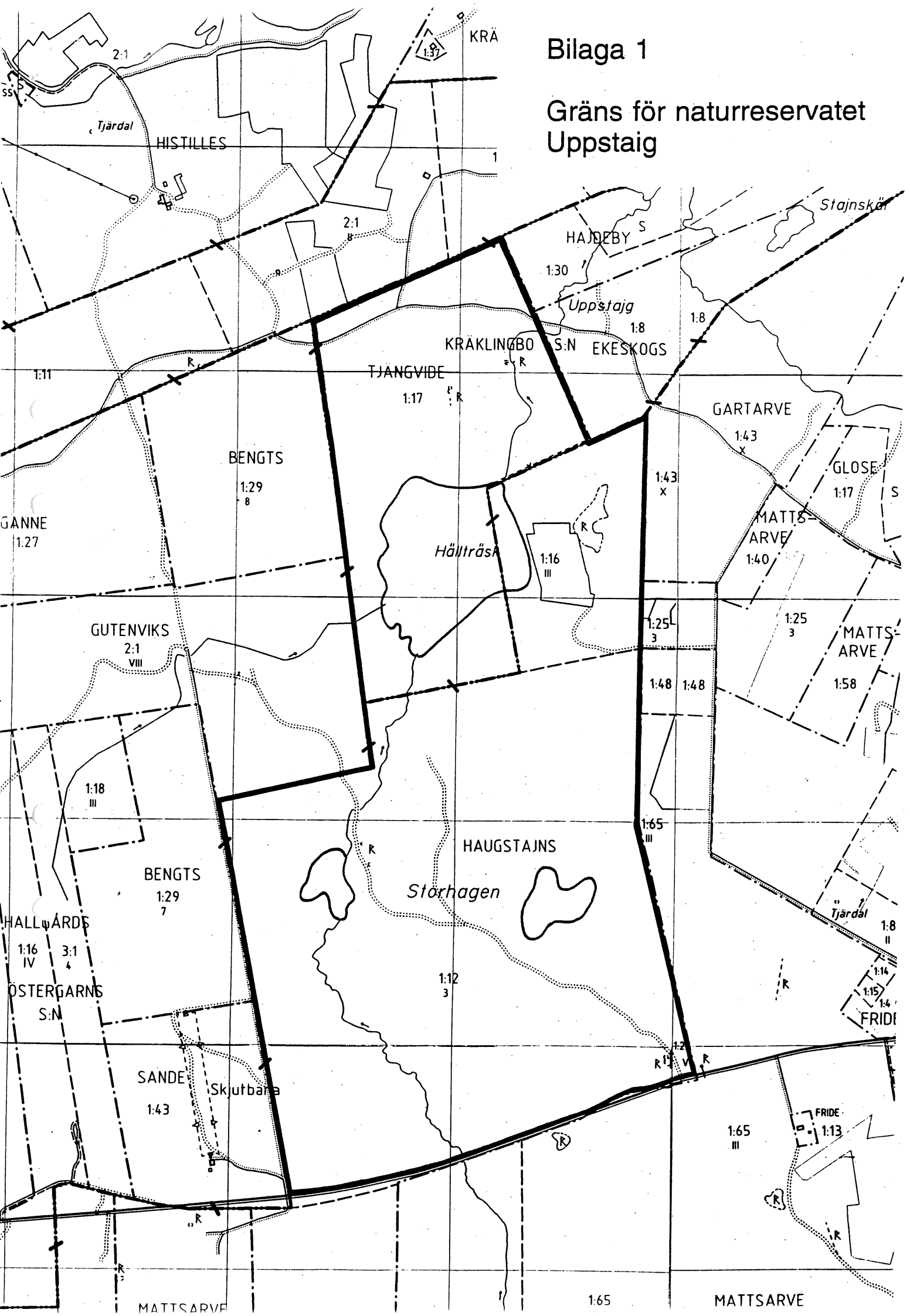

Thorsten Andersson

Per Hansson

Bilagor

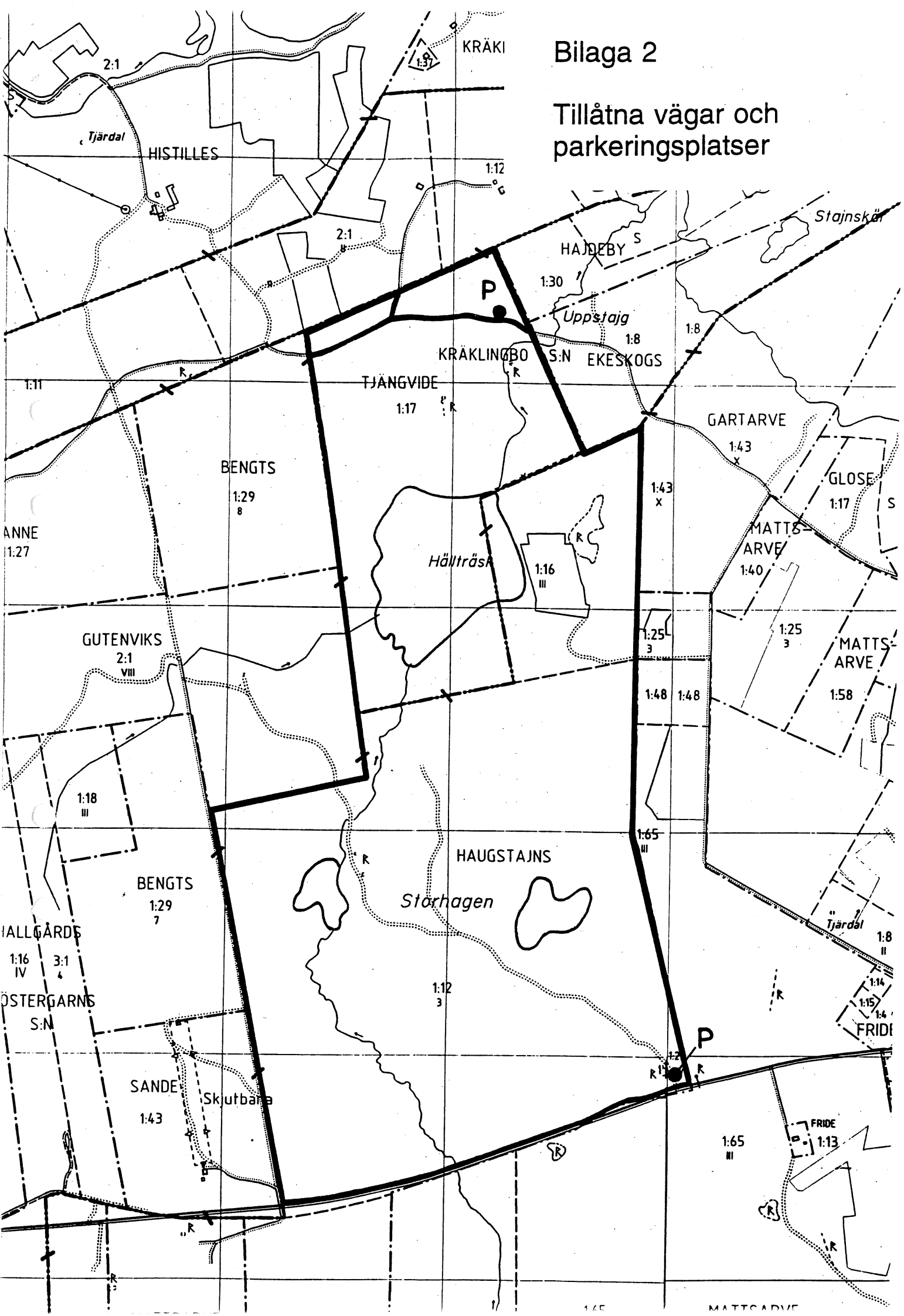
- 1 Karta visande reservatets avgränsning
- 2 Karta visande tillåtna vägar och P-platser
- 3 Skötselplan
- 4 Hur man överklagar

Gräns för naturreservatet Uppstaig

Bilaga 2

Tillåtna vägar och parkeringsplatser

1995-09-27

231-1177-94

Skötselplan för naturreservatet Uppstaig

Planen har fastställts av Länsstyrelsen den 27 september 1995. Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen.

Förord

Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen i Gotlands län. Samråd har skett med bl a Naturvårdsverket och Gotlands kommun.

Innehåll

I Allmän beskrivning av naturreservatet

- 1 Administrativa data
- 2 Grund för beslutet samt föreskrifter
- 3 Beskrivning av nuvarande förhållanden

II Riktlinjer för den framtida naturvårdsförvaltningen av reservatet

- 1 Disposition och skötsel av mark och vatten
- 2 Anordningar för besökare
- 3 Tillsyn
- 4 Dokumentation
- 5 Ekonomisk utredning

III Källor

1995-09-27

231-1177-94

I Allmän beskrivning av naturreservatet

1 Administrativa data

Se beslutet.

2 Grund för beslutet samt föreskrifter

Se beslutet.

3 Beskrivning av nuvarande förhållanden

3.1 Naturförhållanden

Se beslutet.

3.2 Markanvändning

3.2.1 Skogsbruk

Tidigare har skogsbruk bedrivits inom de delar av reservatet som ligger utanför det tidigare domänreservatet norr om Hällträsk, och under 1960- och 1970-talet har vissa avverkningar företagits på fastigheten Haugstajns 1:19. På fastigheten Haugstajns 1:16 sker regelbundet uttag av ved för husbehov. I övrigt är dock skogen förhållandevis lite påverkad av modernt skogsbruk.

3.2.2 Jordbruk

Något jordbruk förekommer ej inom reservatet. Den åker som ligger på fastigheten Haugstajns 1:16 har ej använts under senare år och håller på att växa igen.

3.2.3 Befintliga byggnader och anläggningar

Inga byggnader finns inom reservatet. En nedgrävd telekabel löper 300-400 m norr om och i det närmaste parallellt med länsväg 631.

3.3 Tillgänglighet

Den södra delen av reservatet ligger i direkt anslutning till länsväg 631. Den norra delen av reservatet kan nås via en mindre skogsbilväg, som utgår från länsväg 631 vid Ängmans gård.

1995-09-27

231-1177-94

3.4 Anordningar för friluftslivet och information

Urskogsområdet vid Uppstaig ingår bland de närmare 200 natur- och kulturbesöksplatser som under åren 1988-90 ställdes i ordning för besökare genom Länsstyrelsens försorg. Iordningställandet omfattade i detta fall en förbättring av grusvägen fram till det nuvarande reservatets norra del, anläggandet av en parkeringsplats samt uppsättade av ett skyltställ med information om området.

II Riktlinjer för den framtida förvaltningen av reservatet

1 Disposition och skötsel av mark och vatten

1.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med reservatets skötsel är att bevara naturmiljön i dess naturliga tillstånd. På fastigheten Haugstajns 1:16 skall dock även fortsättningsvis få bedrivas ett naturvårdsanpassat skogsbruk.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Skogen

På av staten ägd mark skall all skog lämnas för fri utveckling och inga avverkningsåtgärder utföras med undantag för sådana åtgärder som behövs för att hålla befintliga vägar och stigar fria från hinder.

På den privatägda marken får även fortsättningsvis skogsbruk bedrivas. All gallring och slutavverkning skall dock ske på ett sådant sätt att åtgärderna inte leder till ökad risk för stormfällning av skog på den av statens ägda marken. Vid slutavverkning skall därför en högskärm av främst tall lämnas kvar till dess att den nya skogen nått en sådan höjd att den kan ge vindskydd. Vidare får inga stående döda träd avverkas eller liggande döda träd upparbetas eller bortföras. I övrigt skall normal hänsyn till naturvårdens intressen enligt skogsvårdslagen (1979: 429) tas vid all skötsel av skogen på den privatägda marken, och tillståndsplikt enligt 16 § skogsvårdslagen skall även fortsättningsvis gälla.

2 Anordningar för besökare

2.1 Övergripande mål

Det övergripande målet skall vara att reservatet skall nyttjas i sitt naturliga tillstånd utan några speciella anläggningar för besökarna förutom anordnande av ytterligare parkeringsmöjligheter och uppsättande av informationsskyltar.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

För att göra området mer lättillgängligt och dessutom undvika att den känsligaste delen av reservatet, d v s urskogsområdet norr om Hällträsk,

1995-09-27

231-1177-94

utsätts för alltför stora störningar och kraftigt slitage, bör reservatets "entré" flyttas från den norra delen till sydöstra.

På sikt bör övervägas om man skall märka ut en stig från "reservatsentrén" till det hållmarksområde som finns omedelbart söder om Hällträsk (ca 1,5 km).

2.2.2 Vägar och parkeringsplatser

I och med att urskogen vid Uppstaig ingår bland de natur- och kulturbesöksplatser som under åren 1988-90 ställdes iordning för besökare, har hittills Gotlands kommun svarat för underhållet av den grusväg som leder fram till reservatets norra del. I och med att reservatets "entré" flyttats till reservatets sydöstra hörn, finns inte längre någon anledning för kommunen att fortsätta att underhålla denna väg. Ny parkeringsplats anläggs på det öppna hållmarksområde som ligger i direkt anslutning till länsväg 631.

2.2.3 Information

Armerad plastskylt i storlek A1 med information om reservatet framställs av Länsstyrelsen. Skyltar sätts upp dels vid den nya parkeringsplatsen vid reservatets sydöstra hörn, dels vid vägen genom reservatets nordligaste del.

2.2.4 Utmärkning av naturreservatets gräns

Reservatsgränsen skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar (SNV:s handbok "Skyltar i naturskyddade områden", avsnitt 5).

3 Tillsyn

Länsstyrelsens ambulerande tillsynsman svarar för tillsynen av reservatet.

4 Dokumentation

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder, kostnaderna för dessa och hur de har finansierats samt förhållanden som hotar naturvårdens intressen.

En inventering av områdets lavflora skall genomföras under hösten 1995.

1995-09-27

231-1177-94

5 Ekonomisk utredning

Länsstyrelsen har nedan gjort en beräkning av kostnaderna (i 1995 års penningvärde) för skötseln av reservatet.

Skötselåtgärd	Engångs-kostnad (kr)	Årlig kostnad (kr)
Utmärkning av reservatsgränsen	10.000	
Framställning och uppsättande av informationsskyltar	8.000	
Bygglovprövning och anläggande av ny parkeringsplats	2.000	
Naturvårdstillsyn		5.000
Summa	20.000	5.000

Samtliga angivna åtgärder skall bekostas av staten genom anslaget för vård av naturvårdsobjekt m m.

III Källor

- Andersson, A. & Jacobson, R. 1984. Översiktlig naturinventering. Botanik. - Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Ehnström, B. & Waldén, H. W. 1986. Faunavård i skogsbruket. Del 2, Den lägre faunan. - Skogsstyrelsen.
- Ehnström, B., Gärdenfors, U. & Lindlöw, Å. 1993. Rödlistade evertebrater i Sverige 1993. - Databanken för hotade arter.
- Ekstam, U. m.fl. 1984. Ölands och Gotlands växtvärld. - Natur och Kultur.
- Gotlands kommun. 1995. Fördjupad översiktplan för Östergarnslandet.
- Jacobson, R. 1985. Redovisning av naturvärden på Östergarnslandet. - Gotlands kommun.
- Kardell, L. 1992. Svenska urskogar. - ICA Bokförlag.
- Kloth, J.-H. & Lovén, U. 1987. Gotlands natur. En reseguide. - Bonniers och Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Länsstyrelsen i Gotlands län. 1988. Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv i Gotlands län.
- Nordiska ministerrådet. 1994. Naturskogar i Norden. - Nord 1994: 7.
- Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län. 1986. Översiktlig skogsinventering. Gammelgarns socken.
- Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län. 1986. Skogsbruksplan för fastigheten Tjängvide 1:17 i Kräklingbo socken.
- Statens naturvårdsverk. 1991. Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv. - SNV Rapport 3771.
- Statens naturvårdsverk. 1992. Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Beskrivningar. - SNV Rapport 4037.
- Statens naturvårdsverk & Skogsstyrelsen. 1982. Urskogar. Inventering av skogsartade områden i Sverige. Del 1, Allmän del. - SNV PM 1507.
- Statens naturvårdsverk & Skogsstyrelsen. 1982. Urskogar. Inventering av skogsartade områden i Sverige. Del 2, Södra Sverige. - SNV PM 1508.
- Sörensson, M. 1982. Inventering av insektsfaunan i Muskmyr, Lergraven i Havdhem, Tjängvide och Hall-Hangvar. - Länsstyrelsen i Gotlands län.

Hur man överklagar hos regeringen

Om Ni är missnöjd med Länsstyrelsens beslut, kan Ni överklaga detta hos regeringen, Miljödepartementet.

Det gör Ni genom att i brev till regeringen

- tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienumret) och
- redogöra för dels varför Ni menar att Länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur Ni anser att beslutet skall ändras.

Ni undertecknar brevet, förtydligar namnteckningen och uppger postadress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.

Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

Brevet skall lämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till regeringen.

Länsstyrelsens adress och telefonnummer är: Länsstyrelsen i Gotlands län, 621 85 Visby, tel 0498/29 21 00.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert brev inom tre veckor från den dag Ni fick beslutet, annars kan Ert överklagande inte tas upp.

Om något är oklart, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.